

ว่าด้วยทฤษฎีการหน้าที่ประโยชน์ (Functionalism) ในสังคมวิทยา FUNCTIONALISM IN SOCIOLOGY

จิระโชค วีระสย *

Jirachoke Virasaya

บทคัดย่อ

การพัฒนาทฤษฎีว่าด้วยการหน้าที่ประโยชน์ (Functionalism) หรือ “คตินิยมการหน้าที่” ได้รับอิทธิพลมาจากกระแสความคิดว่าด้วยการวิวัฒนาการในทางชีววิทยา นักวิชาการทางสังคมผู้มีบทบาทสำคัญ ได้แก่ โอกุส กงต์ (Auguste Comte, 1798-1857) กงต์ริเริ่มวิทยาการใหม่ โดยที่เขาให้ชื่อว่า **Sociologie** ในภาษาฝรั่งเศสหรือสังคมวิทยาในภาษาไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 แขนงใหญ่ ที่ว่าด้วยการคงอยู่อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย (Social Order) และพลวัตทางสังคม (Social Dynamics) เขาระบุปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลหรือมี “การหน้าที่ประโยชน์” (function) ต่อสถานะเช่นว่านั้น ตัวอย่างได้แก่ สถาบันครอบครัวและสถาบันศาสนา สำหรับพลวัตการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวข้องกับการแบ่งงาน นักคิดรุ่นต่อ ๆ มา ได้แก่ เอมีล เดอร์ไคม์ (Emile Durkheim, 1858-1917) เฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer, 1870-1903) และระยะหลัง ได้แก่ ทัลคอต พาร์สัน (Talcott Parsons, 1902-1979) ข้อสมมติฐานสำคัญของทฤษฎีหรือกระบวนทรรศน์ว่าด้วยการหน้าที่ประโยชน์ ได้แก่ การมีเสถียรภาพ (Stability) การประสานสอดคล้อง (Harmony) และการวิวัฒนาการ (Evolution) ทั้งนี้ มีการวิพากษ์วิจารณ์อันนำไปสู่การปรับทฤษฎีดังที่กระทำโดย Robert K. Merton (1910-2003) และต่อมา Neo-functionalism โดยนักวิชาการร่วมสมัย ได้แก่ Jeffrey C. Alexander (1947-) และ Paul Colomy

คำสำคัญ : ทฤษฎีการหน้าที่ประโยชน์ (Functionalism), นักคิด Auguste Comte และ Emile Durkheim, การวิวัฒนาการ (evolution) นักวิชาการ Herbert Spencer, ลักษณะหรือสิ่งที่จำเป็นต้องมี (functional prerequisites) ของ Talcott Parsons, การหน้าที่ชัดแจ้งและการหน้าที่แฝง (Manifest and Latent), แนวใหม่ของทฤษฎี (Neo-functionalism) โดย Jeffrey C. Alexander and Paul Colomy

* B.A. Honors thesis in Sociology, University of California, Berkeley, M.A. and Ph.D. in Political Science, University of California, Berkeley

Abstract

The development for Functionalism or “Duty of duty” received grandeur from train of thought in biology evolution. The key players in Sociology academician was Auguste Comte, 1798-1857 who started new technology as was named Sociologie. In France language or sociology divided in 2 big groups as followed Social Order and Social Dynamics. He identified some factor that had effect or function to those condition such as family unit and religion unit. In order to change dynamics in divide up the work. Next mastermind generation such as Emile Durkheim, 1858-1917 , Herbert Spencer, 1870-1903 and Talcott Parsons, 1902-1979. The important hypothesis of theory or paradigm in Functionalism were Stability, Harmony and Evolution. So that the condemnation will brought to theory improvement that made Robert K. Merton (1910-2003) and Neo-functionalism by contemporary academician were Jeffrey C. Alexander (1947) and Paul Colomy

คำสำคัญ : Functionalism, Evolution, Neo-functionalism

1. บทนำ

เรื่องราวของชีวิตทางสังคมของมนุษย์มีผู้ให้ความสนใจศึกษาและพยายามทำความเข้าใจเป็นเวลาช้านานนับเป็นพันปีมาแล้ว แต่ที่พัฒนามาเป็นวิทยาการหนึ่งในหลายสาขาของสังคมศาสตร์(Social Sciences) นอกเหนือจาก เศรษฐศาสตร์ (Economics) รัฐศาสตร์ (Political Science) จิตวิทยาสังคม (Social Psychology) ภูมิศาสตร์สังคม (Social Geography) ได้แก่ สังคมวิทยา (Sociology) ทฤษฎีหนึ่งที่น่าสนใจนำมาใช้ปรากฏการณ์ทางสังคมด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทฤษฎีการหน้าที่ประโยชน์ (Functionalism) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากกระแสความคิดทฤษฎีว่าด้วยการวิวัฒนาการ (Evolution) ในทางชีววิทยา

การพัฒนาการของทฤษฎีนี้อิงอยู่กับการกำเนิดของศาสตร์ทางสังคมซึ่งโยงเกี่ยวกับนักวิชาการรุ่นก่อน เช่น Auguste Comte และ Emile Durkheim ทั้งนี้ ศัพท์ “สังคมวิทยา” เริ่มต้น (ในภาษาฝรั่งเศส Sociologie) โดยได้รับการประดิษฐ์ขึ้นมาโดยนักวิชาการชื่อ โอกุส กงต์ (Auguste Comte, 1798-1857) เดิมเขาใช้ศัพท์ “social physics” ซึ่ง บ่งบอกถึง เจตนาของเขาในการค้นพบ “กฎเกณฑ์” ในโลกทางสังคมเช่นเดียวกับในวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ โดยเน้นการสังเกต การเปรียบเทียบและอาจรวมทั้งการทดลองด้วย คือ แนว Positivism หรือ Positivist Philosophy ซึ่งมักแปลว่าปรัชญาปฏิฐานนิยม Comte เสนอทฤษฎีของเขาตามแนวคิดที่ว่าด้วย

การ “วิวัฒนาการ” (evolution) โดยเสนอว่ามนุษย์ผ่าน 3 ช่วงเวลาแห่งการพัฒนาทางความคิดซึ่งมีอิทธิพลต่อความเป็นไปในสังคมยุคนั้น ๆ กล่าวคือ ยุคแรก ได้แก่ ยุคเทววิทยา (theological stage) ยุคที่ 2 ได้แก่ ยุคอภิปรัชญา (metaphysical stage) และยุคที่ 3 ได้แก่ ยุคปฏิฐาน (positive stage) อันเป็นการพยายามทำความเข้าใจเรื่องราวทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (natural science) อันได้แรงดลใจจากผลงานที่โด่งดังของนักวิทยาศาสตร์ เช่น Nicolaus Copernicus (1473-1543), Galileo Galilei (1564-1642) และไอแซค นิวตัน (Isaac Newton, 1642-1717)

Auguste Comte จัดแบ่งวิทยาการใหม่ที่เขาเสนอขึ้นมานี้ออกเป็น 2 แขนงใหญ่ ได้แก่ 1) Social Statics ว่าด้วยพลังที่ยึดเหนี่ยวให้สังคมคงอยู่อย่างมีระเบียบ (คือ เกิดมี social order) และว่าด้วยปัจจัยที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวหรือพลวัตทางสังคม (Social Dynamics) ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งนี้ปรากฏในหนังสือชื่อ Cours de Philosophie Positive (1830-42) และผลงานอื่น ๆ ด้านสังคมวิทยาในหนังสือชีวประวัติของนักคิดผู้นี้คือ โดยเฉพาะของ K. Thompson. Auguste Comte: The Foundation of Sociology. London: Nelson, 1976. ในส่วนที่เป็น Social Statics หรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม (social order) นั้น Auguste Comte กล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นต้นเค้าแห่งทฤษฎีหรือแนวทางการศึกษาเชิงการหน้าที่ประโยชน์ (Functionalist approach) หรือกระบวนทรรศน์ทางการหน้าที่ประโยชน์ (Functionalist paradigm) โดยเฉพาะเขาถือว่าสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งที่ทำให้สังคมอยู่อย่างสงบเรียบร้อย โดยเขาให้ฉายาว่าเป็น “เซลล์ทางสังคม” (social cell) (David Jary and Julia Jary, eds., 2005).

นอกจากนี้ Comte ให้ความสำคัญกับสถาบันการศาสนาโดยเป็นที่พึ่งทางใจและช่วยให้เกิดความเหนียวแน่นทางสังคม (social cohesion) ในส่วนที่เป็น social dynamics นี้ Comte กล่าวถึงการแบ่งงาน (division of labor) ที่ขยายตัวมากยิ่งขึ้นในสังคมสมัยใหม่โดยที่กิจการด้านอุตสาหกรรมได้มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ

ยุคเปลี่ยนผ่านเกิดขึ้นหลังจาก Auguste Comte ได้ถึงแก่กรรมในปี ค.ศ. 1857 และนักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศสอีกผู้หนึ่งถือกำเนิดขึ้นมา 1 ปีภายหลัง คือ เอมีล เดอร์ไคม์ (Emile Durkheim, 1858-1917) เดอร์ไคม์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความคิดว่าด้วยการวิเคราะห์แนวการบทบาทหน้าที่ประโยชน์ (functional analysis) และว่าด้วยการแบ่งงาน ดังปรากฏในผลงานที่โด่งดังของเขาที่ว่าด้วยการแบ่งงานในสังคมชื่อ The Division of Labor in Society (1893) และที่ได้มีการอ้างถึงในบทความโดย จีโรซค วีระสย ที่บรรยาย ณ ราชบัณฑิตยสภาเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2559

อนึ่ง ก่อนถึงผลงานของเดอร์ไคม์ ความคิดเกี่ยวกับสังคมมนุษย์ได้รับอิทธิพลจากนักวิชาการชาวอังกฤษ ชื่อ เฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer, 1870-1903) ซึ่งถือกันว่าเป็นผู้ได้รับมรดกสายตรงจาก Auguste Comte ดังที่ Fulcher และ Scott ใช้วลีว่า “direct heir to Comte” (James Fulcher and John Scott, 2011 : 26).

ในความคิดของ Herbert Spencer สังคม (society) เปรียบเสมือนกับกลไกการทำงานของร่างกายและสมองของสิ่งมีชีวิต โดยที่แต่ละส่วนในสังคมมีลักษณะพิเศษเฉพาะด้าน (specialized) และมีการบูรณาการ (integrated) เข้ากับส่วนอื่น ๆ ในสังคม ทั้งนี้โดยโยงเกี่ยวกับทฤษฎีว่าด้วยการวิวัฒนาการ (Evolutionary Theory) ซึ่งแพร่หลายและอธิบายกันอย่างกว้างขวางมากในประเทศอังกฤษในยุคของสมเด็จพระนางเจ้าวิกตอเรีย (Queen Victoria, ในฐานะพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ คือ Queen of Great Britain and Ireland, 1837-1901, ในฐานะจักรพรรดินีแห่งอินเดีย Empress of India, 1876-1901)

ผลงานของ Spencer เกี่ยวโยงถึงศาสตร์ชีววิทยา, จิตวิทยา, สังคมวิทยา และจริยศาสตร์ (ดังชื่อหนังสือที่คล้าย ๆ กันว่าด้วยหลักสาขาวิทยาการต่าง ๆ ของเขา คือ Principles of Biology, Principles of Psychology, Principles of Sociology และ Principles of Ethics. เฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์ ให้ความสำคัญกับการปรับตัว (adaptation) ในการดำรงอยู่ทางเผ่าพันธุ์ของพืชและสัตว์ (flora and fauna) และสังคมมนุษย์ อนึ่ง วลีที่คุ้นเคยและโด่งดังคือ “การมีชีวิตอยู่มาได้เพราะปรับตัวได้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมมากที่สุดหรือที่ผู้เขียนขอใช้วลีสั้น ๆ เพื่อจำง่าย ได้แก่ “การรอดอยู่ด้วยสู้ชนะ” (Survival of the fittest) วลีภาษาอังกฤษอันเป็นคำกล่าวของ Spencer นั้น มีขึ้นก่อนที่นักชีววิทยาชาวอังกฤษ Charles Darwin (1809-1882) จะได้พิมพ์ผลงานเรื่องชื่อเรื่อง “On the Origins of Species” ซึ่งประกาศทฤษฎีต้นกำเนิดของเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ ในปี ค.ศ. 1859 (Fulcher and Scott, op. cit., p.27)

ความคิดทฤษฎีของ Spencer ที่สำคัญและกระตุ้นการพัฒนาการของแนวการหน้าที่ประโยชน์ (Functional) หรือแนวโครงสร้างการหน้าที่ประโยชน์ (Structural Functionalist approach) ได้แก่ หลักการของเขาที่ว่าด้วย 2 กระบวนการ (process) ได้แก่ a) Structural differentiation – กระบวนการแยกแยะเป็นส่วนต่าง ๆ และ b) Functionalist adaptation – กระบวนการปรับตัวด้านการหน้าที่ประโยชน์

กรณีว่าด้วย Structural differentiation ที่ Spencer นำมาใช้ในกรณีสังคมมนุษย์ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีการวิวัฒนาการ (evolution) ของสิ่งมีชีวิตที่กล่าวว่า organism (อินทรีย์, องค์กร, องค์กร) เปลี่ยนจากระดับง่าย ๆ (simple) สู่ระดับที่สลับซับซ้อนแยกส่วน (complex) มากยิ่งขึ้น ในกรณีที่เป็นสังคมมนุษย์นั้น Spencer ถือว่ากระบวนการแยกแยะออกเป็นส่วน ๆ ในเชิง

โครงสร้าง (structure) หมายถึง การเพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้นของสถาบัน (institutions) ต่าง ๆ ทางสังคม กล่าวคือในสังคมแบบเรียบง่าย (simple societies) แบบเก่าก่อน (primitive) มักมีสถาบันจำนวนน้อย เช่น สถาบันครอบครัว เครือญาติ (family and kinship) สถาบันศาสนา และสถาบันเศรษฐกิจเรียบง่าย ๆ คือ การล่าสัตว์ (hunting) และการแสวงหาพืชผล (food gathering) เมื่อวันเวลาผ่านไปมีการวิวัฒนาการจนก่อให้เกิดสถาบันที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงเฉพาะทางขึ้นมา (specialized institutions) คือการมีสถาบันฝ่ายปกครองเปลี่ยนแปลง สถาบันฝ่ายดูแลความยุติธรรม สถาบันฝ่ายมั่นคงปลอดภัย (security and safety) สถาบันฝ่ายดูแลการเศรษฐกิจ สถาบันฝ่ายการสื่อสาร และอื่น ๆ ทั้งนี้ Spencer กล่าวว่าสถาบันสำคัญที่เป็นหลักดั้งเดิม คือ ครอบครัวซึ่งเคยดูแลแทบทุกสิ่งทุกอย่างมีการแบ่งแยกหรือแตกออกเป็นส่วนๆ (differentiated) ออกไปโดยมีลักษณะเฉพาะแขนงต่าง ๆ ที่มีลักษณะเชี่ยวชาญเฉพาะ (specialized) ซึ่งกาลต่อมาก็แยกย่อยเป็นรายละเอียดเฉพาะเจาะจงออกไปอีก ดังตัวอย่างที่ยกมาแล้วและย่อมมีการวิวัฒนาการแยกแยะต่อไปอีกตามความจำเป็นหรือการหน้าที่เฉพาะทาง

มโนทัศน์ (concept) ซึ่งสำคัญต่อการพัฒนาทฤษฎีว่าด้วย functionalism อีกมโนทัศน์หนึ่งได้แก่ “functional adaptation” คือมีการปรับตัวด้านการหน้าที่ประโยชน์โดย Spencer กล่าวว่าศตวรรษที่ 19 เป็นช่วงเวลาที่สังคมมนุษย์เริ่มเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ความเป็นสังคมอุตสาหกรรม (industrial society) และมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอด และให้สามารถพัฒนาต่อไปได้โดยกลไกอัตโนมัติ และไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมโดยองค์การหรือองค์กรกลางของรัฐ สเปนเซอร์ถือว่า แนวทางแห่งการวิวัฒนาการด้านชีววิทยาแห่งพืชและสัตว์ สามารถนำมาอธิบายความเป็นไปเคลื่อนไหวในมิติต่าง ๆ ทางสังคมได้

ทรรศนะหรือมุมมองทางความคิดนี้มีผู้เห็นแย้งแตกต่างโดยเฉพาะจากนักวิชาการชาวเยอรมันผู้ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในประเทศอังกฤษ ได้แก่ Karl Marx (1818-83) แนวตรงข้ามนี้ต่อมาได้ชื่อว่า Conflict Approach หรือ Conflict Perspective (มุมมองเชิงการขัดแย้ง) และมีนักวิชาการรุ่นต่อมาให้การสนับสนุนจำนวนหนึ่ง ซึ่งทำให้ได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นแนวทางหลักหรือกระบวนทรรศน์ทางสังคมศาสตร์แบบที่ 2 อาจเรียกว่าเป็น Conflict Paradigm

แนวการวิเคราะห์หรือแนวการพิจารณาเชิงการขัดแย้งนี้มีลักษณะอย่างหนึ่งคล้ายหรือเหมือนกับแนวการวิเคราะห์เชิงการหน้าที่ประโยชน์คือ ในแง่ที่ว่าสนใจศึกษาสังคมในระดับองค์รวม (totality) อย่างที่เรียกว่า สังคมวิทยามหภาค (Macro sociology) ประเด็นหลัก คือ การให้ความสำคัญกับเรื่องการไม่ลงรอยส่วนที่เป็นหรือในระดับที่เป็นโครงสร้างทางสังคม การแข่งขัน (competition) เน้นเรื่องของอำนาจ (power) การไม่ทัดเทียม (inequality) กั้นระหว่างกลุ่มสถาบันต่าง ๆ

ทฤษฎีที่เน้นแนวการขัดแย้งในมุมมองแห่งการลดหลั่น (hierarchy) ของอำนาจ และการยื้อแย่งเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์อย่างเต็มที่ ส่วนกรณีทฤษฎี หรือกระบวนทรรศน์ (paradigm) ด้าน functionalism มีจุดสนใจอยู่ที่การเห็นพ้องต้องกัน (consensus) ซึ่งนักวิชาการบางท่านใช้ศัพท์ว่า “ฉันทานุมัติ” และการอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่น (harmony)

อนึ่ง ในยุคร่วมสมัยมีปรากฏการณ์กระบวนทรรศน์ ในการศึกษาศาสตร์แห่งสังคมวิทยา แบบที่ 3 ได้แก่ การให้น้ำหนักกับความสนใจและเข้าใจสิ่งที่เป็นส่วนย่อยของสังคม ซึ่งมักเรียกกันว่า Microsociology (สังคมวิทยาจุลภาค) แนวนั้นเรียกว่า Symbolic Interactionist theories (ปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์) และบางครั้งเรียกว่า micro level of analysis (การวิเคราะห์ระดับจุลภาคของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม) ส่วนแนวการหน้าที่ประโยชน์ (functionalism) นั้น มักเรียกว่า macro level of analysis (การวิเคราะห์ระดับมหภาค) (David Croteau and William Hoynes, 2013).

2. ลักษณะสำคัญของทฤษฎีการหน้าที่ประโยชน์ (Functionalism, Structural Functionalism)

ทฤษฎีหรือแนวคิดว่าด้วยการหน้าที่หรือการหน้าที่ประโยชน์ได้รับการพัฒนาต่อมาโดยนักวิชาการระดับตำนานหรือบางท่านเรียกว่า ระดับต้นแบบ (guru) ชื่อ ทัลคอต พาร์สันส์ (Talcott Parsons, 1902-1979) ซึ่งทำให้มีการขยายความศัพท์ Functionalism หรือเพิ่มเติมขึ้นเป็น “Structural Functionalism” (ทฤษฎีการหน้าที่ประโยชน์เชิงโครงสร้าง) (Collins Dictionary of Sociology, op. cit., p.616)

แต่โดยทั่วไปมักใช้ศัพท์ทั้ง 2 คำ แทนกันอย่างใดอย่างหนึ่ง สำหรับคำอธิบายทฤษฎีหรือแนวการวิเคราะห์นี้ขอสรุปจากของ Neil J. Smelser (1930 - 2017) ผู้เคยสอนวิชา Sociology 109 ใน class ปริญญาตรีสมัยที่ผู้เขียน เรียนชั้นปีที่ 4 สาขาสังคมวิทยาอยู่ ณ University of California, Berkeley ทั้งนี้ Smelser เป็นผู้เขียนหนังสือร่วมกับ Talcott Parsons ช่วงที่ Neil Smelser เพิ่งสำเร็จการศึกษาจบจาก Harvard University หนังสือดังกล่าวโดยอาจารย์และศิษย์ผู้จบปริญญาเอกใหม่ ๆ ชื่อ Talcott Parsons and Neil J. Smelser. Economy and Society. London: Routledge and Kegan Paul, 1956. โดยอิงจากตำราสังคมวิทยาที่ Smelser เป็นผู้แต่ง (Neil J. Smelser, 1988).

ข้อสมมติฐานของแนว functional หรือการหน้าที่ประโยชน์ ประการแรกคือ สังคมประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ซึ่งบูรณาการเข้าด้วยกัน ระบบสังคมมีแนวโน้มที่จะมีเสถียรภาพ เพราะมีกลไกที่มีอยู่ในตัวเองในการควบคุม ตัวอย่างได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับให้

เป็นไปตามกฎหมายและศาสตร์ศึกษายุติธรรม สิ่งที่เป็นภาระหน้าที่ประโยชน์ในแง่ลบ (Dysfunction) มีอยู่จริงแต่มักจะแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง หรือกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไป ทั้งนี้ Neil Smelser ได้กล่าวถึง ปรากฏการณ์ของผู้ที่มีความเห็นต่างที่แปลกออกไปอย่างมาก และรวมทั้ง hippies (รงค์ วงษ์สวรรค์ นักเขียนผู้เคยใช้ชีวิตอยู่ใน Berkeley และ San Francisco, California เรียกว่า บุปผาชน โดยแปลจาก Flower Children หรือ Flower Generation) ในช่วงทศวรรษ 1960-69 ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมายหลายประการในสังคมอเมริกัน เช่น 1) กระตุ้นให้เกิดความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะผลงานของ Rachel Carson. Silent Spring, 1962 และหนังสือชื่อ Unsafe at Any Speed, 1965 โดย Ralph Nader 2) การไม่ไว้วางใจรัฐบาลที่มีอำนาจมากเกินไป และ 3) การแต่งตัวสวมใส่เสื้อผ้าอาภรณ์ที่ง่าย ๆ ไม่พิถีพิถันและเมื่อกาลเวลาผ่านไปนาน ๆ ลักษณะเช่นว่านั้นย่อมดูจะเป็นของธรรมดาสามัญ แม้กระทั่งในกลุ่มนักธุรกิจ นักวิชาการ และนักกฎหมาย 4) มีข้อสมมติฐานที่ว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นมีลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไป (gradual) และไม่มีลักษณะที่หวือหวาแหวกแนว (radical) 5) มีการบูรณาการทางสังคมโดยถือว่า สังคมเปรียบเป็นเสมือนเป็นผืนผ้า (social fabric) ที่ถักทอโดยด้ายสีหรือวัตถุดิบต่าง ๆ กัน แต่ก็ยังสามารถที่เข้าสู่การมีข้อตกลงหรือข้อเสนอข้อคิดเห็นร่วมกันของสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมในสิ่งที่มีคุณค่าและที่ควรทำหรือไม่ควรทำ

ข้อสมมติฐาน 3 ประการเกี่ยวกับทฤษฎีหรือแนวโครงสร้างการหน้าที่ประโยชน์ ความเป็นทฤษฎีโครงสร้างการหน้าที่ประโยชน์เกี่ยวโยงกับ 3 ข้อสมมติฐาน ได้แก่ 1) Stability (เสถียรภาพ) คือ เกณฑ์พิจารณาเกี่ยวโยงกับการธำรงคงไว้ซึ่งสังคม (maintenance of society) 2) Harmony (การประสาน) คือ ชิ้นส่วนต่างๆ ขององคาพยพหรือหน่วยงานสังคมทำหน้าที่สอดคล้องร่วมกันเพื่อประโยชน์ของทั้งหมด 3) Evolution (วิวัฒนาการ) คือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น คือ การปรับตัวของตัวโครงสร้างทางสังคมต่อความจำเป็นและการเรียกร้องความต้องการใหม่ ๆ รวมทั้งการขจัดโครงสร้างที่ล้าสมัยและไม่จำเป็น

3. ข้อสมมติฐานว่าด้วยลักษณะหรือสิ่งที่จำเป็นต้องมี (functional prerequisite)

ความจำเป็นพื้นฐาน (basic needs) ของสังคมซึ่งถือว่าสำคัญยิ่งนอกเหนือจากสถาบันครอบครัว ศาสนา และอื่น ๆ คือ เรื่องการจัดแบ่งลำดับช่วงชั้น (stratification)

3.1 Talcott Parsons ถือว่า การแบ่งช่วงชั้นหรือจัดช่วงชั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีในสังคม ซึ่งเกิดขึ้นจากการจัดลำดับสูงต่ำ (ranking of individuals) ในแง่ของคุณค่าหรือค่านิยมร่วมกันโดยถือว่า ระบบการแบ่งนั้นจะต้องแสดงออกซึ่งคุณค่าหรือค่านิยมที่มีร่วมกัน (shared values) ดังนั้นในกรณีสังคมอเมริกันบรรดานักธุรกิจมักได้รับการมองว่า สมควรที่จะได้รับ

ผลตอบแทนอย่างมากจนมั่งคั่งร่ำรวยเพราะมีผลงานที่เป็นผลสำเร็จมาก และผู้ไม่ประสบผลสำเร็จย่อมมีฐานะและเกียรติภูมิที่ลดต่ำลงไป ข้อแตกต่างนี้ Parsons ยอมรับว่า ในสังคมอุตสาหกรรมของโลกตะวันตกมีแนวโน้มที่ผู้ร่ำรวยจะมีความหยิ่งและดูแคลนผู้ที่ไม่ประสบผลสำเร็จ แต่ Parsons เชื่อว่าการขัดแย้งนี้ถูกจำกัดให้อยู่ในขอบเขตภายใต้ระบบคุณค่าหรือค่านิยมร่วมกัน (common value system) ซึ่งทำให้มองว่า การแบ่งผลประโยชน์ที่ไม่ทัดเทียมกันเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ แม้จะไม่ใช่ที่พึงประสงค์

ทฤษฎีของ Parsons ในกรอบแห่ง functionalism ถือว่าการจัดแบ่งช่วงชั้นทางสังคมเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องมีและมีคุณค่าหรือมีการหน้าที่ประโยชน์ที่ดีต่อสังคม (eufunctional) คือ มองในแง่ดีหรือสุประโยชน์ อย่างไรก็ตาม เป็นเรื่องที่ต้องเกิดขึ้น คือ ต้องมีเสมอ เพราะเกิดขึ้นจากคุณค่าหรือค่านิยมที่ยึดถือร่วมกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในทุกระบบสังคม และกรณีที่ว่า การแบ่งช่วงชั้นมีลักษณะเป็นการหน้าที่ประโยชน์ (functional) เพราะทำหน้าที่ในการบูรณาการกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม อย่างไรก็ตาม นักคิดแนวอื่นถือว่า การแบ่งช่วงชั้นทางสังคมมีลักษณะที่เป็นพลังที่ก่อให้เกิดการแบ่งแยกหรือแตกแยกมากกว่าจะทำให้เกิดบูรณาการ

3.2 ทฤษฎีของ Kingsley Davis (1908-1997) และ Wilbert E. Moore (1914-1987) นักสังคมวิทยาอเมริกันทั้งสองเห็นว่า การแบ่งช่วงชั้นทางสังคมเกิดขึ้นในทุกสังคมมนุษย์ และพยายามที่จะอธิบายในมุมมองของทฤษฎีการหน้าที่ประโยชน์ ทั้งสองคนถือว่า ทุกสังคมจำเป็นที่จะต้องมีการจัดบทบาทต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพและให้มีการกระทำที่มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน (K. Davis and W. E. Moore, 10 (2): 242-249) ทั้งสองท่านถือว่า ทุกสังคมจำเป็นที่จะต้องมีการกลไก (mechanism) สำหรับทำให้มีการจัดกำหนดบทบาท (role allocation) และการปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ และระบุว่า กลไกดังกล่าว ได้แก่ การแบ่งช่วงชั้นหรือการจัดช่วงชั้นทางสังคม (social stratification) ซึ่งหมายถึงมีการให้ผลตอบแทนและสิ่งที่มีผลประโยชน์ (reward and privileges) อันเป็นผลจากตำแหน่งที่แตกต่างกันในสังคม ทั้งนี้ ตำแหน่งบางตำแหน่งมีลักษณะที่มีความสำคัญในเชิงการหน้าที่ประโยชน์ (functionally important) มากกว่า ซึ่งจำเป็นที่ต้องมีทักษะ (skill) พิเศษเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกล่าวว่า การแบ่งช่วงชั้นทางสังคมเป็นเครื่องมือซึ่งทำให้ตำแหน่งที่สำคัญต่าง ๆ จะต้อง ถูกบรรจุโดยผู้ที่มีคุณภาพที่เหมาะสมที่สุด ('positions are conscientiously filled by the most qualified persons'.)

3.3 แนวคิดที่แตกต่างของ Melvin M. Tumin กล่าวว่า อาชีพหลายอย่างซึ่งแม้จะมีเกียรติหรือผลตอบแทนทางเศรษฐกิจไม่มากก็อาจจะมีสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคม เช่นกรณีของผู้ใช้แรงงาน ซึ่งมีความสำคัญพอ ๆ กับผู้ที่เป็นวิศวกร และไม่มีวิธีใดที่จะวัดได้ว่า ตำแหน่งใดมีคุณค่ามากกว่าตำแหน่งอย่างอื่น เช่นกรณีของนายความ นายแพทย์หรือผู้ที่เก็บขยะหรือ ผู้ที่ทำงาน

ตามท้องทุ่งเกษตร อึ้ง ยิ่งกว่านั้น Tumin กล่าวว่า อำนาจมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดแบ่งผลประโยชน์ เพราะขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้ให้หรือมีบทบาทในการต่อรองได้มากกว่ากัน เช่น ข้อแตกต่างระหว่างการจ้างงานของผู้ที่ทำงานในท้องไร่ท้องนา และในเหมืองถ่านหินขึ้นอยู่กับอำนาจการต่อรอง (Michael Haralambos and Martin Holborn, 2004).

4. การพัฒนาการทฤษฎีการหน้าที่ประโยชน์ (Functionalist Theory)

4.1 ศิษย์รุ่นแรก ๆ ของ Talcott Parsons ที่เรียนกับเขา ณ ภาควิชาสังคมวิทยา ซึ่งที่ Harvard ใช้ศัพท์ว่า Department of Social Relations ได้แก่ Robert K. Merton (1910-2003) ผู้เห็น แตกต่างจากตัวอาจารย์ ดังเช่น ประการแรก Merton เห็นแตกต่างกับ Parsons กล่าวคือ เขาถือว่าไม่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเชิงการหน้าที่ประโยชน์ของส่วนย่อยต่าง ๆ ของสังคม ทั้งนี้ ระบบสังคมอาจเคยมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือมีความเป็นบูรณาการ แต่อาจจะเป็นไปได้ในกรณีที่เป็นสังคมขนาดเล็กและในช่วงดึกดำบรรพ์ (primitive) มานานแล้ว แต่ยอมเป็นไปได้ในสังคมยุคต่อมาที่มีลักษณะที่สลับซับซ้อนมากกว่าเดิม Merton ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดแบบครอบคลุมทุกสิ่งทุกอย่างทุกเรื่องราวที่เรียกกันว่า Universal Functionalism (การหน้าที่ประโยชน์ทั่วไปหมด) ที่อ้างว่า ทุกรูปแบบและทุกโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรมมีการหน้าที่ประโยชน์ในเชิงบวกหรือคุณประโยชน์หรือสุประโยชน์ (eufunctional -- ออกเสียง ยู - ฟิงชั่นแนล) แต่ในความเป็นจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ ดังตัวอย่างกรณีของความรักชาติหรือหลงชาติ (patriotism) หรือชาตินิยม (chauvinism) อย่างเกินขอบเขตย่อมมีลักษณะที่ dysfunctional โดยเฉพาะในยุคที่มีการแข่งขันการใช้อาวุธร้ายแรง Merton ไม่เห็นด้วยกับสมมติฐานที่ว่าสถาบัน (institutions) หรือการประพฤติปฏิบัติ (practices) ทั้งหลายในสังคมจะปราศจากทางเลือก (alternatives) ในวิถีอื่น ๆ

4.2 Merton ระบุว่า ทฤษฎีการหน้าที่ประโยชน์ไม่ควรเน้นหรือให้ความสนใจมากเกินไปกับส่วนที่เป็นการ adaptation หรือ adjustment แต่เสนอว่าควรที่จะพิจารณาในแง่ของผลลัพธ์ที่อาจเป็นไปได้ในทางเลือกอื่น ๆ (alternatives) ด้วย ดังนั้น เขาจึงได้พัฒนามโนทัศน์ว่าด้วย dysfunction (หน้าที่ประโยชน์ในเชิงลบ) ซึ่งหมายความว่า โครงสร้างหรือสถาบันต่าง ๆ ไม่ได้มีผลในด้านดีอย่างเดียวคือ ด้านที่ธำรงคงไว้ (maintenance) แต่มีผลในเชิงทำให้เกิดแตกแยกก็ได้ กล่าวคือ ต้องให้มีมุมมองที่กว้างกว่านั้นโดย Merton ได้ยกตัวอย่างกรณีระบบทาส (slavery) ในรัฐทางใต้ (Southern States) ของสหรัฐอเมริกาซึ่งมีผลในเชิงบวกสำหรับคนผิวขาว (Whites) ในการเป็นแรงงานที่ราคาถูก อันมีผลในเศรษฐกิจด้านการปลูกฝ้าย อีกทั้งเป็นการเสริมฐานะทางสังคม แต่ในอีกมุมมองหนึ่ง Merton ถือว่า สภาวะดังกล่าวมีผลในเชิงลบ (negative) คือ ทำให้คนผิวขาวทางใต้ต้องพึ่งพากับเศรษฐกิจด้านการเกษตรและเป็นเหตุให้ไม่พร้อมที่จะเข้าสู่ความเป็นอุตสาหกรรม

เมื่อกระแสเข้ามาถึงอันทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมากทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของภาคเหนือและภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา อนึ่ง Merton ได้นำเสนอมนทัศน์ว่าด้วย non-function มีลักษณะคล้าย ๆ กับการปราศจากหน้าที่ประโยชน์ แต่เขาให้คำอธิบายว่า non-function เป็นผลที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับระบบซึ่งในอดีตอาจเคยมีผลในเชิงลบหรือในเชิงบวก แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไปก็ไม่มีผลแบบเดิม เขาได้ยกตัวอย่างกรณีของขบวนการที่ส่งเสริมการงดดื่มสุราของกลุ่มสตรี (Women's Christian Temperance Movement)

4.3 การนำเสนอของ Merton ทำให้มุมมองภาพได้กว้างกว่ามากยิ่งขึ้น Merton ได้นำเสนอว่าการวิเคราะห์เชิงการหน้าที่ประโยชน์ควรมีระดับต่าง ๆ กัน (levels of functional analysis) กล่าวคือ การวิเคราะห์ที่ไม่จำเป็นต้องเป็นระดับองค์กรรวมของสังคม (Social level) เท่านั้น แต่สามารถกระทำได้ในระดับองค์กร (organization, bureaucracy) สถาบันหรือกลุ่มต่าง ๆ (social unit) ดังนั้น กรณีปรากฏการณ์แห่งการมีสถาบันทาส (Southern Slavery) ในสมัยหนึ่งของรัฐทางใต้ในสหรัฐอเมริกาพึงต้องพิจารณาในเชิงละเอียดรอบคอบหรือเชิงเจาะจงมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาถึงผลลัพธ์ในเชิงบวกหรือเชิงลบต่อครอบครัวคนผิวดำหรือคนผิวขาว ต่อองค์การทางการเมืองของคนผิวดำ หรือองค์การทางการเมืองของคนผิวขาว ทั้งนี้ Merton ได้นำเสนอมนทัศน์ว่าด้วย net balance โดยการเปรียบเทียบว่าเกิดประโยชน์มากกว่าหรือน้อยกว่า เช่น กรณีของระบบทาสในทางตอนใต้ของสหรัฐอเมริกาในสมัยหนึ่ง

4.4 Merton ได้นำเสนอมนทัศน์ว่าด้วยการหน้าที่ประโยชน์ในเชิงชัดแจ้งและเชิงแฝง (manifest functions and latent functions) ซึ่งกรณีแรกหมายถึงเป็นสิ่งที่ตั้งใจจะให้เป็นอย่างนั้น (intended) แต่ในกรณีที่ 2 เป็นสิ่งที่ไม่ตั้งใจ (unintended) ดังนั้นในกรณีของสถาบันการมีทาสมีการหน้าที่ประโยชน์ที่เห็นเด่นชัดก็คือ เพื่อให้เศรษฐกิจหรือการผลิตทางใต้เพิ่มขยายมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันมีหน้าที่แฝงซึ่งทำให้คนผิวขาวซึ่งเดิมอาจอยู่ในฐานะต่ำต้อย สามารถบรรลุสถานภาพสูงขึ้น (achieved status) เพราะมีระบบทาส

4.5 นอกจากนี้ Merton กล่าวว่า ไม่ใช่ทุกโครงสร้างที่มีอยู่เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ (indispensable) ของการดำเนินงานของระบบสังคม บางส่วนของระบบอาจจะถูกขจัดออกไปก็ได้ เป็นการมองในภาพกว้างโดยเสนอว่า ลักษณะของทฤษฎีโครงสร้างการหน้าที่ประโยชน์จะต้องเปิดกว้างโดยยอมรับการเปลี่ยนแปลงกรอบที่วางไว้อย่างเดิม

5. การทบทวนปรับทฤษฎีการหน้าที่ประโยชน์

5.1 ทฤษฎีหรือแนวการวิเคราะห์ functionalist ได้รับการวิจารณ์มากโดยเฉพาะจากนักทฤษฎีแนวการขัดแย้ง (Conflict perspective) โดยเฉพาะจาก C. Wright Mills (1916-1962)

แห่ง Columbia University ผู้ได้ขนานนามทฤษฎีนี้โดยเฉพาะเจาะจงผลงานของ Talcott Parsons ว่าเป็นทฤษฎีที่มีกรอบมโหฬาร (Grand Theory) อีกทั้งนักคิดคนอื่น ๆ เช่น Alvin Gouldner (1920 -1980) ผู้เป็นศิษย์ของ Merton และเคยบรรยายในภาคฤดูร้อนที่ UC -- University of California, Berkeley ที่ผู้เขียนบทความนี้ได้เรียนในชั้นเรียน (Class) ที่ท่านสอนด้วย

5.2 กระแสแห่งการไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีหรือแนวคิดที่ว่าสังคมมีแนวโน้มสู่ความสมานฉันท์ อาจเกี่ยวพันกับเหตุการณ์ร้าย ๆ ทั่วโลกที่เปลี่ยนแปลงไปสู่การขัดแย้งมากขึ้น เช่น สงครามเวียดนาม (Vietnam War) ขบวนการนิสิตนักศึกษา (Student Movement) ที่เรียกว่า Free Speech Movement ที่เริ่มต้นที่ UC, Berkeley นำโดย Mario Savio นักศึกษาชั้นปริญญาตรีสาขาปรัชญาและแพร่ขยายต่อไปหลาย ๆ ประเทศ อาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้กระแสวิชาการหันไปในทางการขัดแย้ง (Conflict) มากกว่าสมานฉันท์ (Consensus)

5.3 อย่างไรก็ตาม ในช่วงกลางแห่งทศวรรษ 1980-89 มีความพยายามที่จะฟื้นฟูโดยเรียกว่า แนวใหม่ของทฤษฎีการหน้าที่ประโยชน์ (Neo-functionalism) ซึ่งหมายถึง มีความเชื่อมต่อกับทฤษฎีโครงสร้างการหน้าที่และมีการพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่ทฤษฎีการวิพากษ์วิจารณ์ ทั้งนี้ผู้มีบทบาทสำคัญ คือ Jeffrey C. Alexander and Paul Colomy ได้ให้คำจำความไว้ว่า “a self-critical strand of functional theory that seeks to broaden functionalism's intellectual scope while retaining its theoretical core.” 1) ประการที่ 1 มีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีตามแนวเก่าของพาร์สัน คือมีลักษณะที่ค่อนข้างอนุรักษ์นิยมไม่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง ประการแรกแนวการหน้าที่ประโยชน์แนวใหม่เสนอตัวแบบของสังคมซึ่งถือว่าสังคมประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ที่มีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมีรูปแบบหรือกระสวนซึ่งทำให้เห็นเด่นชัดจากสภาพแวดล้อมบางส่วนหรือส่วนต่างๆ ของระบบมีเกี่ยวโยงซึ่งกันและกันคล้ายกับเชิงชีววิทยา (biologically) แต่การปฏิสัมพันธ์นั้นไม่ถูกกำหนดโดยพลังอำนาจที่เหนือครอบคลุมทั้งหมดกล่าวคือ แนวใหม่นี้ปฏิเสธสิ่งที่เรียกว่า จะต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ คือ มีลักษณะที่ใจกว้างมากยิ่งขึ้น 2) ประการที่ 2 ให้ความสำคัญพอ ๆ กัน ระหว่างสิ่งที่เป็นการกระทำ (action) และความเป็นระเบียบเรียบร้อย (order) จึงให้ความสนใจกับพลังในระดับที่เรียกว่า จุลภาค (micro) และมีการยอมรับว่าการกระทำต่างๆ ไม่มีลักษณะที่เป็นเหตุเป็นผล (rational) เสมอไป แต่มีลักษณะที่แสดงออกซึ่งอารมณ์ความรู้สึก (emotional) 3) ประการที่ 3 ยังคงไว้ซึ่งความสนใจในเรื่องของการบูรณาการ (intergration) โดยถือว่าการผิดแปลกหรือการเบี่ยงเบน (deviance) และการควบคุมทางสังคม (social control) เป็นเรื่องปกติที่อยู่ในระบบสังคม และไม่ถือว่า ตัวสังคมมีลักษณะที่เป็นสมดุลย์ (equilibrium) ในระดับที่แตกต่างคือ มีความมากน้อยต่างกันออกไป 4) ประการที่ 4 มีการยอมรับ

แนวของพาร์สันเดิมที่ให้ความสำคัญกับบุคลิกภาพ (personality) วัฒนธรรม (culture) และระบบสังคม (social system) แต่ถือวาระบบต่าง ๆ เหล่านี้อาจทำให้เกิดตึงเครียดหรือตึงตัว (tension) ด้วย ไม่ใช่เพียงแต่ทำให้เกิดสมานฉันท์เพียงอย่างเดียว 5) ประการที่ 5 ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในกระบวนการแยกแยะส่วนต่าง ๆ (differentiation) ภายในระบบทางสังคม วัฒนธรรมและบุคลิกภาพ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงไม่ได้เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการสอดคล้องเห็นด้วย (comformity) และความราบรื่น (harmony) แต่ทำให้เกิดลักษณะที่เป็นเฉพาะตัวบุคคลมากขึ้น 6) ประการที่ 6 Jeffrey Alexander กล่าวยอมรับว่า แนวคิดใหม่ที่ปรับปรุงต่อจากแนว functionalism เดิมนี้ หมายถึงการเปิดกว้างสำหรับการคิดและการสร้างทฤษฎีจากระดับอื่น ๆ ในการวิเคราะห์ทางสังคมวิทยาหรือทางสังคมศาสตร์โดยทั่วไป

6. ความส่งท้าย

6.1 ความพยายามที่จะเข้าใจสังคมมีปรากฏในกรอบของทฤษฎี (theoretical framework) หรือแนววิเคราะห์ระดับมหภาคอย่างที่เรียกว่า แนว Functionalism และแนว Conflict ในขอบข่ายแห่งสังคมมหภาค (macrosociology) ซึ่งหมายถึง การวิเคราะห์องค์รวม (totality) ของสังคม (societies) โครงสร้างด้านต่าง ๆ ของสังคม (social structures) และระบบสังคม (social systems) บทความนี้ได้สรุปสาระสำคัญของแนว Functionalism และบางส่วนของแนว Conflict แต่ยังมีอีกแนวหนึ่ง คือ มุ่งศึกษาระดับจุลภาค เรียกว่า Microsociology ซึ่งเน้น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลโดยเฉพาะต่อหน้าซึ่งกันและกัน (face-to-face interactions) ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งพฤติกรรมในกลุ่มต่าง ๆ มีแนวการศึกษา เช่น Symbolic Interactionism สิ่งที่น่าสนใจคือ “focus on how people make sense of the world, on they experience and define that they and others are doing, and on they influence and influenced by others.” (Joan Ferrante, 2006).

6.2 แนวการปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์นี้ได้รับการตั้งชื่อโดย Herbert Blumer (1900 - 1987) เขาสนใจเพียง actions, interactions และผลกระทบต่อบุคคล นักสังคมวิทยาผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ต่อมาและผู้เขียนเรียนจากท่านโดยตรงที่ Berkeley ด้วย คือ Erving Goffmann (1922 - 1982) ผู้ซึ่งมีผลงานที่โด่งดัง เช่น 1) The Presentation of Self in Everyday Life 2) Asylums: Essays on the Social Situation of Mental Patients and Other Inmates และ 3) Stigma เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีแนวอื่น ๆ เช่น แนวปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) และแนวการศึกษาเชิงชาติพันธุ์วิทยา (Ethnomethodology)

6.3 เรื่องราวของสังคมวิทยาซึ่งเป็นศาสตร์ที่มีอายุเพียงประมาณ 170 ปีเศษ มีมากและหลากหลาย บางครั้งมีการให้เข้าใจวิทยาการแขนงนี้ในขอบเขตกว้าง ๆ คือ ศึกษา สภาพปกติ (order), สภาพผิดปกติ (disorder) และการเปลี่ยนแปลง (change) สำหรับกรณีที่สามนั้น ศัพท์ change หมายรวมถึง การเปลี่ยนแปลงนานาประการที่กำลังเกิดขึ้นทุกวันนี้โดยเฉพาะเรื่องราวของโลกาภิวัตน์ (globalization) ซึ่งสามารถเข้าใจได้ตามแนวการวิเคราะห์ต่าง ๆ กัน รวมทั้งแนวทางการหน้าที่ประโยชน์ (functionalism) ทั้งแบบเก่าหรือเดิม และแบบที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

References

- David Croteau and William Hoynes. (2013). *Experience Sociology*. New York: McGraw Hill.
- David Jary and Julia Jary, ed. (2005). *Collins Dictionary of Sociology*. Third Edition, United Kingdom: Collins.
- James Fulcher and John Scott. (2011). *Sociology*. Fourth Edition, United Kingdom: Oxford University Press.
- Joan Ferrante. (2006). *Sociology: A Global Perspective*. Belmont, CA: Thomson and Wadsworth.
- K. Davis and W. E. Moore. (1944). Some Principles of Stratification. *American Sociological Review*, 10(2), 242-249.
- Michael Haralambos and Martin Holborn. (2004). *Sociology: Themes and Perspectives*. United Kingdom: Collins.
- Neil J. Smelser. (1988). *Sociology*. Third Edition, Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.